

ROSENBORG - AMALIENBORG

ÅRSBERETNING 2012

Forord	3
Rosenborg	4
Amalienborg	6
Formidling	8
Bevaring	9
Besøgstal	10
Omvisninger	11
Økonomi og arbejdsplaner	12
Gaver og tilskud	15
Regnskab	16
Publikationer	17
Forskningsprojekter	17
Foredrag og anden formidling	18
Kurser, kongresser, møder	18
Udlån	19
Studiebesøg	20
Erhvervelser	20
Vedtægter og revision	21
Tillidsposter og medlemskaber	22
Personale	23

H. M. Dronningen havde venligst udlånt flere spektakulære perlesmykker til udstillingen på Rosenborg.

FORORD

2012 blev med næsten 400.000 besøgende et af de bedste år nogensinde for De Danske Kongers Kronologiske Samling, kun overgået af 2004, hvor Kronprinsbrylluppet medførte et meget stort besøgstal, især i Amalienborgmuseet. Selvom der i disse år kan noteres en almindelig stigning i interessen for museets to afdelinger, skyldes det ekstraordinært store besøgstal i 2012 først og fremmest tre store begivenheder i Samlingerne. Den første var Hendes Majestæts 40 års regeringsjubilæum, som blev markeret med særudstillingen Kongelig Galla. Eventyrlig Couture. Denne udstilling, som omfattede et rigt udvalg af Dronningens festkjoler, samt en "Kur-opstilling" af uniformer og kjoler tilhørende hele den kongelige familie, blev den 11. januar åbnet i overværelse af Regentparret, Kronprinsparret og H.K.H. Prins Joachim. Den næste begivenhed var åbningen af særudstillingen Perler-Kongelig Pragt-Moderne Design, som fandt sted den 11. februar i overværelse af Hendes Majestæt Dronningen. Udstillingen, der var kurateret af smykkehistorikeren Nina Hald, var et møde mellem historiske perler fra Rosenborgs og Amalienborgs samlinger og et stort udvalg af perlesmykker designet af en række indbudte smykkekunstnere. Et særligt højdepunkt i udstillingen var det store perlegarniture og perlepoirée-diadem, som generøst var udlånt af H.M. Dronningen, og som ofte bæres ved officielle lejligheder. Årets tredje store begivenhed fandt sted på Rosenborg den 16. april på H.M. Dronningens fødselsdag, hvor "Marmorgemakket" i overværelse af Regentparret blev indviet efter en gennemgribende restaurering. Istandsættelsen af det unikke "Marmorgemak", som er udført i stukmarmor af napolitaneren Francesco Bruno for Frederik III i 1667, har i generationer stået højt på ønskelisten, men blev nu muliggjort ved en donation fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond

til almene Formaal. Restaureringen, som blev gennemført over en to-års periode, var lagt i hænderne på den danske stukkåtermester Peter Funder i samarbejde med den tyske stukspecialist Manfred Siller. De malede dekorationer blev restaureret af museets egne konservatorer.

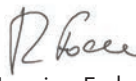
Samlingernes internationale karakter medfører, at det faglige samarbejde over grænserne må gives høj prioritet. Dette giver sig til kende bl.a. gennem det aktive samarbejde i ICOM-regi om studiet og bevaringen af historiske dragter. I sin egenskab af mangeårigt medlem af ARRE (Association Résidences Royales Européenne) stod Rosenborg i maj måned for årets generalforsamling med deltagelse af 24 repræsentanter for de mest betydningsfulde kongeslotte i Europa. Museumsdirektøren stod endvidere for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af den toårige internationale borgforskerkonference Chateau Gaillard, som over en halv snes dage i slutningen af august blev afholdt med over 80 deltagere i Aabenraa. De videnskabelige medarbejderes og konservatorernes personlige, internationale netværk tillægges endvidere stor betydning, når det drejer sig om faglig udveksling og vidensdeling.

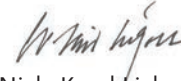
Årets gode besøgstal har medført øgede driftsindtægter, som har muliggjort igangsættelse og planlægning af en række større opgaver. Her skal blot fremhæves en længe tiltrængt modernisering og fornyelse af inventaret i de af Nationalmuseet lejede magasiner i Brede, samt en opgradering af museets it-kapacitet på en række områder, herunder en modernisering af genstandsdatabase. Der er endvidere igangsat en helt ny interaktiv formidling af Amalienborgkomplekset samt en opgradering af skiltning

m.v. i Amalienborgmuseet som et led i markeringen af 150-året for Glückborgernes tronbestigelse i 1863.

Indenfor alle personalekategorier har museets medarbejdere med stor loyalitet og entusiasme udført årets mangeartede opgaver. Museets ledelse påskønner i høj grad denne indsats. Samtidig bringes der en hjertelig tak for den store tillid museet har mødt i vide kredse, som blandt andet i 2012 har givet sig udslag i øgede statsbevillinger og generøse donationer fra private fonde til etablering af særudstillinger, restaureringsarbejder samt forsknings- og formidlingsprojekter. Der rettes en ærbødigt tak til den kongelige familie for den værdifulde støtte, museet også i det forgangne år har modtaget i form af gaver og omfattende udlån til særudstillinger, samt den varme interesse for museets virksomhed, der er kommet til udtryk ikke mindst ved de talrige besøg i samlingerne på Amalienborg og Rosenborg.

Rosenborg, den 10. juni 2013

Henning Fode
Direktør

Niels-Knud Liebgott
Museumsdirektør

ROSENBORG

Særlige Begivenheder

Den 20. maj 2012 blev Deres Kongelige Højheder Prins Joachim og Prinsesse Marias datter døbt i Møgeltønder kirke. Til lejligheden blev fra Rosenborg udlånt den kongelige døbefont med dåbsfad, vandkande og lysestager.

Den 15. juni 2012 havde Rosenborg besøg af Folkerepublikken Kinas præsident Hu Jintao og frue. Parret blev vist rundt af museumsdirektøren.

I sensommeren 2011 var Rosenborg blevet kontaktet af smykkehistorikeren Nina Hald, guldsmeden Bodil Binner og Kgl. Hofjuveler Flemming Hertz, med forslag om et samarbejde om en særudstilling med perler som tema. Samlingerne på Rosenborg og Amalienborg rummer mange perlesmykker og andre kunstgenstande, hvori indgår perler eller perlemor - og også mange portrætter af fyrstelige personer bærende smykker med perler. Desuden blev der inviteret et antal arbejdende guldsmede til at give deres bud på et værk med perler - inspireret af Rosenborgs rigdomme.

Udstillingen blev kaldt "Perler - Kongelig Pragt - Moderne Design" og åbnede den 11. februar med deltagelse af Hendes Majestæt Dronningen. Udstillingen fortalte dels om, hvad perler egentlig er, og hvordan perler i dag dyrkes kommercielt. Hertil var lånt et stort udvalg af forskellige typer og kvaliteter af perler fra Torben Skov Pearls og Marc' Harit ved Kira Kampmann. Derefter fulgte en mængde af Samlingens smykker og genstande, hvori perler eller perlemor indgår - ledsaget af portrætter af fyrstelige personer bærende perlesmykker - fra Frederik 2.s til Christian 10.s tid.

Til udstillingen havde H.M. Dronningen venligst udlånt to af sine mest pragtfulde perlesmykker, nemlig det såkaldte Khediv-sæt og perlepoire-diademmet. Begge stykker har ofte været anvendt af de danske dronninger, bl.a. af Dronning Ingrid, og bæres stadig ved særlige lejligheder af H.M. Dronningen. For dette udlån er Samlingen Hendes Majestæt dybt taknemmelig.

I udstillingens sidste rum vistes værker af nulevende

kunstnere; Trille Folkvardsen fra Kgl. Hofjuveler P. Hertz, Bodil Binner, Jytte Kløve, Mari Keto, Charlotte Lynggaard fra Ole Lynggaard Copenhagen, Josephine Bergsøe og Diana Holstein samt bidrag fra smykkefirmaerne Dyhrberg/ Kern, Schöffel og Autore. Desuden havde fotograf Les Kaner fotograferet fem kendte danskere med perler "på".

Udstillingen stod frem til og med 28. maj og blev set af

22.931 gæster. Til udstillingen havde Nina Hald skrevet et katalog med bidrag af Peter Kristiansen. Kataloget blev støttet af København Fur, EM Retail Solutions, Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond, Fonden af 28. februar 1970 til støtte for kulturelle formål, Audi Danmark og Frits Pedersen A/S. Panserglassmontrerne var venligst udlånt af Bella Center. Udstillingen var skabt af museumsinspektør Peter Kristiansen og konservator Berit Møller. Den moderne del var kurateret af Nina Hald.

Årets anden store begivenhed var genåbningen af Marmorværelset på Hendes Majestæt Dronningens fødselsdag.

I 2010 havde

Samlingen fået tilsagn om tilskud til restaurering fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Restaureringen omfattede en delvis omlægning af marmorgulvet, sikring og supplering af væggenens marmorpuds, konservering af de originale døre, samt rensning af loftets stuk, samt konservering af loftets malerier. Til restaureringen af væggenes sjældne stuktype

Perleudstillingen på Rosenborg kastede lys på både historiske og moderne kunstværker.

havde man indkaldt den tyske stukkator Manfred Siller fra Stuttgart og den danske stukkator Peter Funder. Værelset blev genåbnet den 16. april med deltagelse af Regentparret.

Marmorværelsets udsmykning er skabt 1668-71 som audiensværelse for Kong Frederik 3. Christian 5. uddelte Dannebrogordenen for første gang i 1671 i dette rum. Værelset er en hyldest til den i 1660 indførte enevælde. Gulve og vægge er overalt klædt med marmor eller, for væggenes vedkommende, af den endnu mere spektakulære scagliola. Stukmarmor, marmorering og anden imitationsmaling var højeste mode, og at vise, at man som konge havde sådanne kunstnere i sit brød, gav megen prestige. På væggene og på loftet er afbildet våbenskjolde for Danmark og Norge og alle rigets provinser; selv Grønland, Island og Færøerne er der blevet plads til. Loftets to centrale malerier er som vinduer "op" i himmelen - og her ser man Vor Herres sendebud, de små engle, med magtens symboler; krone, scepter, sværd og rigsbæle, der er på vej ned til kongen.

Det viste sig ved restaurering af væggene, at over 90% af den originale stukmarmor var bevaret, hvilket var overraskende, og meget positivt. Man iagttog et enkelt navn og årstallet 1873 indridset flere steder på utilgængelige pladser - det må være fra den eneste senere reparation. Den største opgave var at fastgøre den oprindelige stukmarmor, som mange steder var slået fra væggene. Dette blev gjort ved injicering med lim. Andre steder blev de senere, ofte meget dårlige reparationer, forbedret og kompletteret. Marmorgulvet, som er et af de få originale gulve på Rosenborg blev delvist rettet op. Mange af de små sten i mosaik var knækkede, så store gulvflader blev taget op og nylagt og suppleret. Det gav lejlighed til at undersøge, hvad der var nedenunder, og der fremkom store rester af en mørtelflade med aftryk af kvadratiske fliser, og tydelige spor af, at de var blevet brækket op. Man fandt også en halv, gulglaseret flise, der i størrelse passede til aftrykkene - så det må altså være en rest af det gulv, som lå der, da Kirsten Munk, Christian 4.s anden hustru, brugte rummet som sit soveværelse.

Kulturnatten forløb som altid i god ro og orden. Temaet er det samme, som det har været alle de gange, Rosenborg har deltaget. Lyset er slukket, og publikum går på opdagelse i det mørke slot med deres lommelygter. Ialt 2166 gæster valgte at lægge vejen forbi. Kulturnatten var samtidigt

startskuddet for familieaktiviteterne i efterårsferien, der med udgangspunkt i Christian 4.s komplicerede forhold til hekse, bragte spændende oplevelser for store og små. Ferien blev den bedst besøgte i samlingens histore, med 9800 gæster.

Museumsdirektøren viste Kinas Præsident Hu Jin Tao og frue rundt på Rosenborg.

AMALIENBORG

Amalienborgmuseet viste i 2012 to særudstillinger, der begge havde nær tilknytning til Hendes Majestæt Dronningen.

Udstillingen Kongelig Galla. Eventyrlig Couture vistes i anledning af H.M. Dronningens 40-års regeringsjubilæum i januar 2012 og var en publikumsmagnet. En stor begivenhed i Danmarks historie blev hermed markeret. Danmark er blandt verdens ældste kongeriger. Fra Gorm den Gamle i vikingetiden frem til i dag er H.M. Dronningen monark nr. 53, heraf den anden kvinde i den lange kongerække. Kun fire af Dronningens forgængere har gennem de mere end 1000 år siddet længere på tronen, senest Christian 9. (1863-1906), der var Dronningens tipoldefar.

At være statsoverhoved omfatter mange officielle pligter og mangfoldige opgaver. Dronningens væsentligste opgaver er at repræsentere Danmark udadtil og være et samlingspunkt indadtil. De ceremonielle gallafester finder sted bl.a. ved nytår, statsbesøg og særlige begivenheder i Kongehuset. Når der afholdes gallabegivenheder, er det en form for ritual, som bekræfter og udvikler nationale og internationale forbindelser. Det er et vigtigt element i Kongehusets rolle som nationalt samlingspunkt, og begivenhederne følges af mange mennesker gennem medierne.

De 40 år for Danmark, som H.M. Dronningen indtil nu har virket på tronen, gav naturligvis anledning til galla. I udstillingen, der kunne ses fra 12. januar til 26. august, vistes et farvestrålende udvalg af H. M. Dronningens skønneste gallakjoler, som er båret ved Kongehusets festligste og mest højtidelige stunder siden 1960'erne.

Udstillingen gav en sjælden chance for at komme tæt på de skiftende moders raffinerede snit og fine stoffer gennem mere end 40 års kongelige kjoler. Stor variation, udsøgt smag og udførelse kendetegner Dronningens garderobe. Karakteristisk er, at Dronningen ofte selv finder stoffer på rejser og er med til at designe kjolerne.

H. M. Dronningens imponerende gallakjoler var i centrum på Amalienborg.

Udstillingen gav også indtryk af, hvordan en gallakjole bliver til hos en kongelig kjoleskrædder og af forberedelserne bl.a. hos frisøren, der sørger for, at diademet bliver siddende i det opsatte hår. Publikum kunne se de gamle hilseformer, at neje og bukke, som stadig bruges ved hoffet. Og som udstillingens højdepunkt illuderedes en audiens: Man kom med til en kongelig kur, hvor de kongelige tog imod.

Udstillingen, der var kurateret af tekstilkonservator Katia Johansen, lod sig realisere, idet H.M. Dronningen og de øvrige medlemmer af Kongefamilien udlånte gallakjoler og dragter, ligesom andre udlånere bidrog. Udstillingen, der fulgtes af et kataloghæfte på dansk og engelsk, blev til med økonomisk støtte fra Michael Jebsen Fonden. Ikke mindre end 104.060 gæster så udstillingen.

I særudstillingen Tre Løver og Ni Hjerter sprang de tre løver ud af Danmarks rigsvåben i fuldt firspring, og hjerterne/søbladene fulgte med.

Billedhuggeren Claus Ørntoft har udført den imponerende skulpturinstallation Tre Løver og Ni Hjerter til Marselisborg Slotspark. Værket, der tager udgangspunkt i rigsvåbenet, er - efter ønske - en gave til Hendes Majestæt Dronningen ved 70-årsdagen i 2010 fra bl.a. Aarhus Kommune, en række fonde og organisationer.

Den 26. oktober 2012 blev værket afsløret i parken ved Marselisborg Slot i Aarhus. Parken er åben for offentligheden det meste af året, og her kan skulpturinstallationen herefter ses i parkens åbningstid, når slottet ikke er beboet.

Særudstillingen, der fulgte hurtigt efter afsløringen og vistes i perioden 3. november 2012 til og med 13. januar 2013, gav indtryk af projektets vej fra de første løse skitser på papir til de store 1:1 modeller, som granitløverne er hugget efter. Forarbejderne er kunstværker i sig selv, og udstillingen, der gav en unik mulighed for at følge Ørntofts kunstneriske arbejde på tæt hold, kan efterfølgende ses på

Aarhus Rådhus og i Kunstbygningen i Vrå i løbet af 2013. Udstillingen, der blev set af 6.434 besøgende, fulgtes af et kataloghæfte på dansk og engelsk.

I efteråret genetableredes den tidligere permanente udstilling i montregangen for en periode, ligesom en mindre særudstilling i Dragtrummet om Christian 9. og Dronning Louise så dagens lys. Denne omfatter bl.a.

en imponerende borddekoration i sølv, der var en af Kongeparrets imponerende guldbryllupsgaver i 1892. Begge udstillinger kan fortsat ses en tid ind i 2013.

En anden ekstraordinær åbning var for andet år i træk på årets første dag. Den 1. januar er en meget stille dag i Danmark, og både københavnere på spadseretur samt

mange udenlandske turister blev glædeligt overraskede over at kunne gå på museum, da de kom forbi Amalienborg.

Åbning af Amalienborgmuseet på Kulturnatten i oktober har vist sig at være meget populær og omfattede igen adgang til Beletagen over museet samt musikalske indslag. Besøgstallet var 2.254.

Museumsdirektøren, kunsthistorikeren Else Marie Bukdahl og kunstneren Claus Ørntoft talte ved åbningen af "Tre løver og ni hjerter"

FORMIDLING

I 2012 blev Samlingens smartphone guide udvidet til også at omfatte Amalienborgmuseet. Systemet blev vel modtaget af museets gæster, og stod for alvor sin prøve med "Kongelig Galla". Til udstillingen blev udviklet et særligt fortællespor, som supplement til den analoge skiltning.

De fysiske begrænsninger på begge museumsafdelinger umuliggør traditionel skoletjenestevirksomhed, og Samlingen er derfor gået nye veje på dette felt. Med udviklingen af undervisningssystemet "Magtens Ansigt" åbnedes der mulighed for undervisning både på museerne, og på skolerne.

2012 var udviklingsprojektets andet år, og 300 gymnasielever fra Gefion Gymnasium gennemførte undervisningsforløb.

Platformen som formidler undervisning gennem rollespil på Facebook, søgtes udvidet i samarbejde med Arbejdermuseet. Det indtil videre vist sig svært at finde ekstern støtte til projektet.

Efterårsferiens aktiviteter blev skudt igang med Kulturnatten, og temaet var igen år Christian 4. og heksene. I år var der til flere gåder, fortællinger og ikke mindst genfærdet af en kammerpige. Hele tre genfærd afløste hinanden i ferieugen, og vakte jubel og lidt gys hos de små. Slottet summede af glade børn og voksne hele ferien, hele 9800 af dem, det bedste resultat for en efterårsferie til dato.

Formidlingsprojektet Amalienborg for hele familien blev delvist realiseret i 2012 med et aktivitetshæfte til brug både på museet, ude på Slotspladsen og efter hjemkomst fra museumsbesøget. Hæftet med titlen Hannibals Amalienborg, der er støttet af Knud Højgaards Fond, er udarbejdet af redaktør og grafisk tilrettelægger Hanne Posche under medvirken af museumsinspektør Birgit Jenvold efter skitseoplæg af projektmedarbejder Anne Lea Christensen. Også de to tegninger til farvelæggelse,

Efterårsferien stod i familiernes tegn, med heksejagt på Rosenborg.

som billedkunstneren Urban DK donerede til museet i 2009, indgår i hæftet.

På Christian 10.s fødselsdag, den 26. september, udgav Amalienborgmuseet tre publikationer. Det har længe været et ønske for Samlingen at præsentere De Glücksborgske Regentpar i kort form for at efterkomme mange forespørgsler. Nu - i 100-året for Frederiks 8.s død og Christian 10.s tronbestigelse - er disse publikationer et led i opfyldelsen af ønsket. Hæfterne omhandler hhv. Frederik 8. og Dronning Lovisa, Christian 10. og Dronning Alexandrine samt residensen Amalienborg og den omkringliggende Frederiksstad. Planen er, at i 2013 - 150-året for Glücksborgernes tronbestigelse - følger flere udgivelser, der fuldender rækken, ligesom alle hæfter planlægges at udkomme på engelsk.

Publikationerne, der er skrevet af cand.mag. Jens Busck og stud.mag. Birgitte Pantmann, er realiseret med økonomisk støtte fra Kong Christian Den Tiendes Fond og 15. Juni Fonden.

Forelæsningsrækkerne, der afholdes i samarbejde med Folkeuniversitetet i Gallasalen i Christian 8.s Palæ på etagen over Amalienborgmuseet, tilrettelægges af museet, dvs. museumsinspektør Birgit Jenvold, og H.M. Dronningens Håndbibliotekar, dr.theol. Christian Gottlieb. I forårssemestret afholdtes rækken Portræt af enevælden - fra højdepunkt til afvikling. I efterårssemestret fulgte rækken Skatkammer og smykkeskrin. Danske kronregalier og kongelige smykker. Forelæsningsrækkerne, der er populære blandt folkeuniversitetets brugere, som også har adgang til museet på forelæsningsdagene, giver desuden mulighed for, at Kongehusets og Samlingens ansatte kan deltage. Det gode samarbejde med Folkeuniversitetet og Håndbibliotekaren fortsættes i 2013 med nye forelæsningssemner.

BEVARING

Under chefkonservatorens ledelse foregår et stadigt arbejde med at reducere Samlingens udgifter til elektricitet, dels ved at skifte til belysningskilder med lavere forbrug, dels ved at deltage i arbejdet med at udvikle nye, strømbesparende belysningssemner.

Møbelkonservering

Fortsat konservering af Lehmann-skabet, delvist med bevillinger fra Kulturstyrelsen under kategorien ”genstande af enestående national betydning”.

Overvågning af skadedyr i udstillingerne og på magasinerne.

Malerikonservering

Konservering og restaurering af syv portrætmalerier fra Rosenborgs samling, der skulle indgå i perle-udstillingen. Alle behandlinger er udførligt beskrevet i konserveringsrapporter.

Planlægning og forberedelser af malerier til perle-udstillingen i samarbejde med museumsinspektør Peter Kristiansen.

Redigering af videoen ”Hvad er en perle” til perle-udstillingen.

Planlægning og udførelse af diverse konserverings- og restaureringsopgaver i forbindelse med istandsættelsen af Marmorværelset, herunder konservering og restaurering af flere loftsmedaljoner. I forlængelse af færdiggørelsen af denne opgave blev der udført en mindre udstilling om istandsættelsen af Marmorværelset. Endelig er der fremstillet en meget grundig 288 sider stor rapport om værelsets konservering og restaurering.

Fotografering af dragter til ”Unikaform”-udstillingen på Amalienborg.

Begyndt tilstandsvurdering af malerisamlingerne på Rosenborg og Amalienborgmuseet og ældre vurderinger gennemgået. Vurderingerne er endnu ikke afsluttede.

Tekstilkonservering

Opstilling og nedtagning af ”Kongelig Galla” på Amalienborg.

Fotografering, opstilling og nedtagning af Christian 6.s kroningsdragt i forbindelse med udlån.

Faglige forespørgsler:

Dobbeltørne på kejserinde Dagmars kappe; ”Danmarks Store Hjerte” - Tønder knipling hos Dronning Alexandrine; små tasker og punge i samlingen til Bayerische Nationalmuseum, München; farveanalyser af blå ordensbånd; matrosdragter som kongeligt barnetøj; brillantbesatte CX-tegn fra Livgarden; forslag til udstilling af dragter i de kgl. Repræsentationslokaler på Christiansborg Slot; vejledning om øgning af bispekåbe til Københavns Domkirke; vejledning i genskabelse af stof, knipling og knapper til en rekonstruktion af en dragt fra Christian 4.s tid til Sønderborg Slot.

Konsulentopgaver:

Ompakning og opbevaring af H.K.H. Prinsesse Benediktes kjoler.

Indkaldt af chefkonservator Jørgen Wadum, Statens Museum for Kunst, for at beskrive og sammenligne dragter på to malerier af Den Udvalgte Prins Christian af Isacz (Frederiksborg).

Indkaldt af Det Kongelige Bibliotek til at beskrive og genskabe indbinding, snore og pynteknude på Kieltraktaten 1814 (Rigsarkivet), som det norske Storting ønsker genskabt.

Udstillingsarbejde

Chefkonservatoren har deltaget i planlægning og realisering af samtlige udstillingsopbygninger og nedtagninger.

Perler. Kongelig pragt - moderne design i Kommandantboligen, med genbrug af udstillingssystem, oprindeligt udviklet til Dresden-udstillingen i Riddersalen i 2010.

Eksterne opgaver

Chefkonservatoren har været Samlingens repræsentant i den fortsatte af renovering af Rosenborg Slots facader.

Silkereb på to japanske lakbeholdere (hokai'er) for Kongehuset.

Afrensning og ommontering af silkebroderet billede (privat).

Eksterne opgaver - malerikonserveren

Opgaver for Hendes Majestæt Dronningens Hof: Opfølgning på gennemgangen fra sidste år af malerierne på Kongeskibet Dannebrog, der resulterede i en tilstandsrapport. Endnu to marinemotiver blev konserveret og rensat.

Opgaver for Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen: Konservering og restaurering af to kinesiske skilte med bemalede marmormedaljoner.

Opgaver for Deres Kongelige Højheder Kronprinsparrets Hof:

Konservering og restaurering af malerier fra malerimagasinet i Frederik 8.s Palæ, der havde været udsat for vandskade. Derudover tovholder for konservering af rammer og grafikmappe udlagt til eksterne firmaer.

Opgave for Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Benediktes Hof:

Limning af lille elefantfigur på mekanisk sokkel af emalje og træ.

Opgaver for Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme:

Farvearkæologisk undersøgelse af fem originale armstole af G.F. Hetsch fra det andet Christiansborg. Konservering og restaurering af 1700-tals kinesisk lakstol fra Fredensborg Slot.

BESØGSTAL

Samlingen blev i 2012 besøgt af 396.194 gæster, fordelt med 270.830 på Rosenborg og 125.364 på Amalienborg. Det blev hermed Samlingens næstbedste år, kun overgået af 2004.

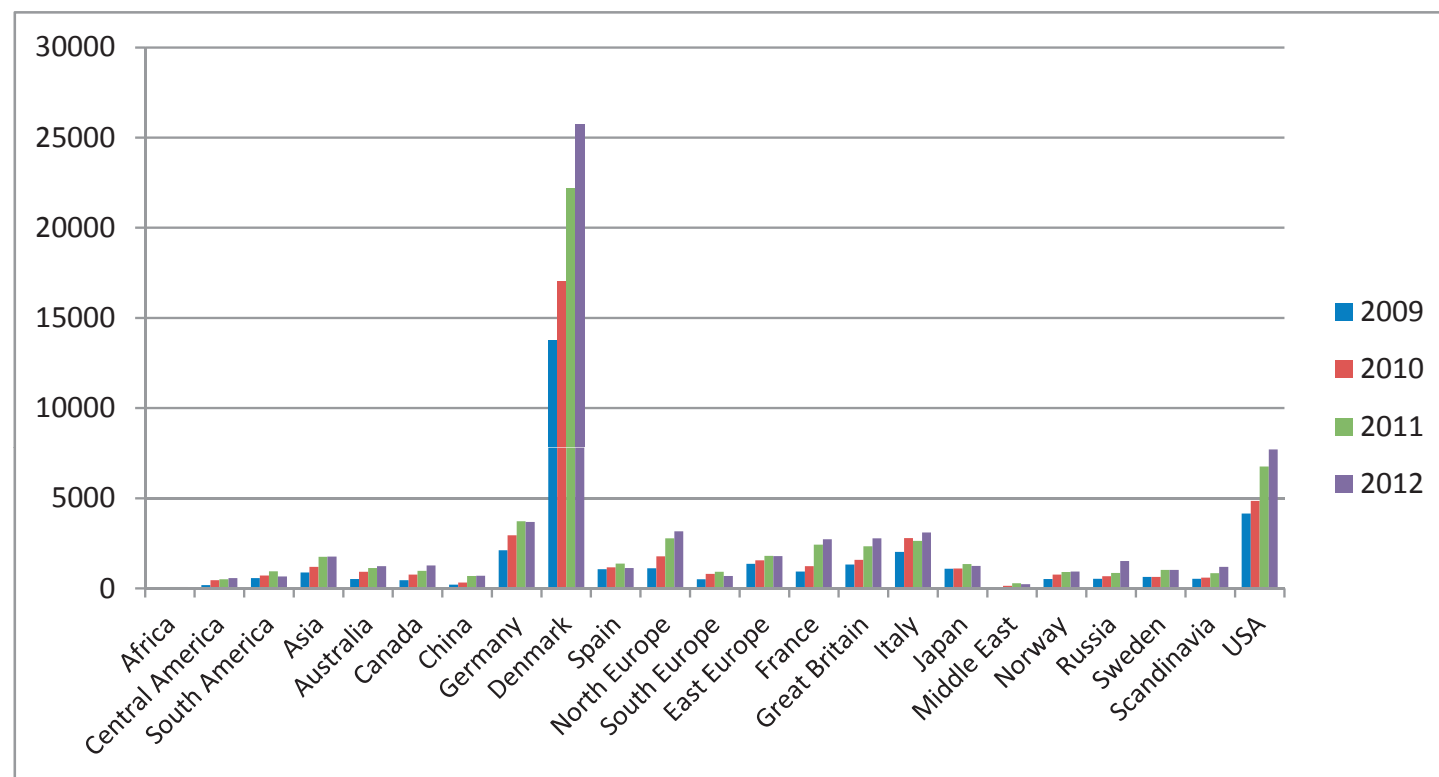
Besøget er 86.105 eller 27,8 % bedre end i 2011, hvilket dækker over en fremgang på Rosenborg på 27.386 (11,2 %) og en næsten fordobling på Amalienborg med ikke mindre end 58.719 (88,1 %) flere gæster end året før. Den synlige stigning på Rosenborg skyldtes bl.a. forårets udstilling om perler, der tiltrak et stort dansk publikum, og på Amalienborg særudstillingen "Kongelig Galla", i anledning af H.M. Dronningens 40-års regeringsjubilæum. Derudover har der været en generel stigning i turismen.

På Rosenborg fordelte de besøgende sig med 209.438 voksne, 14.798 studerende, 35.119 børn og unge, samt 11.475 skoleelever. De tilsvarende tal for Amalienborg er 106.385 voksne, 6.259 studerende, 12.605 børn og unge, samt 1.255 skoleelever.

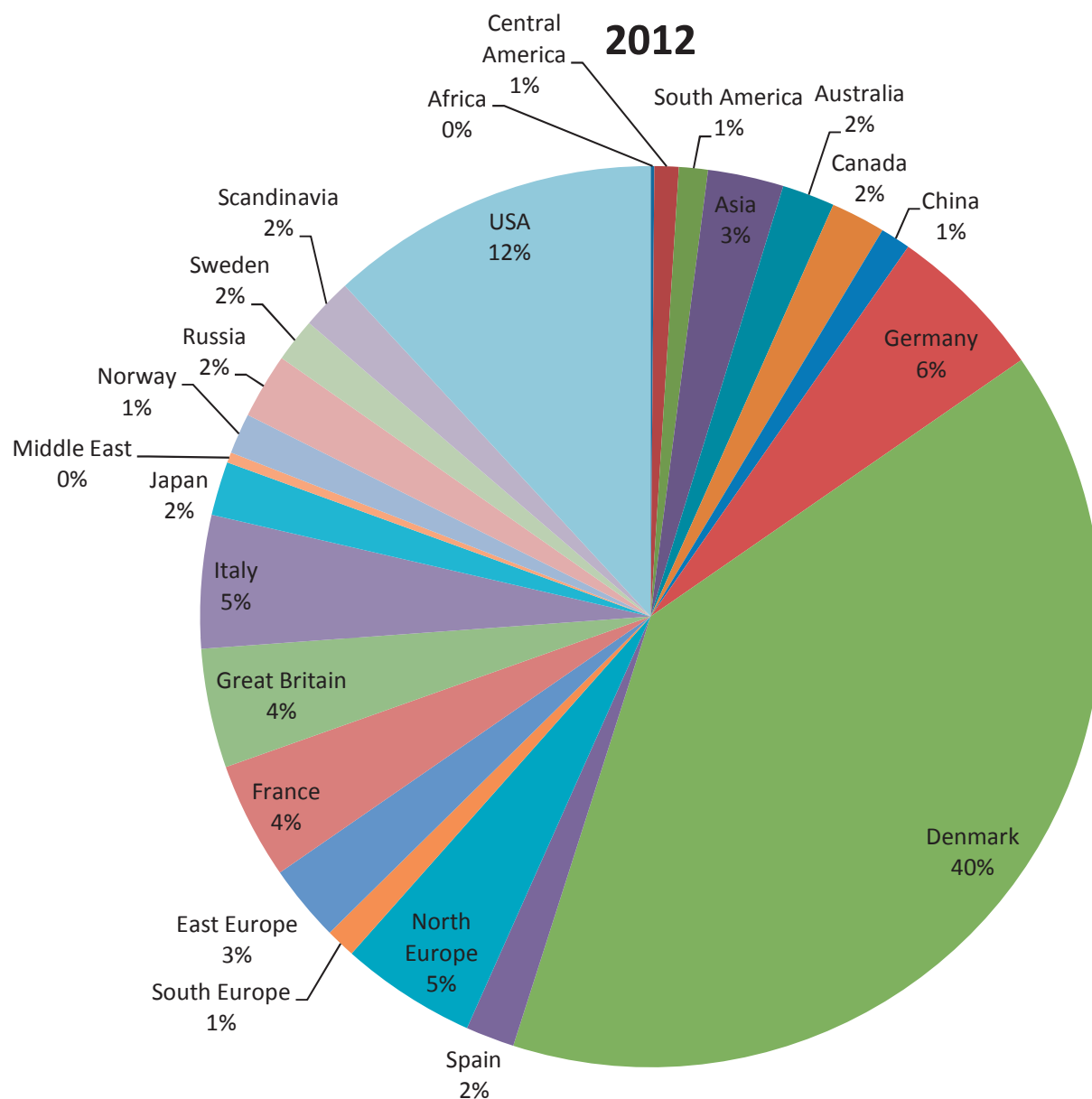
Besøgende med Copenhagen Card udgjorde på Rosenborg og Amalienborg hhv. 12,3 % og 15,4 % af det samlede antal gæster. Der er tale om en stigning for Rosenborgs vedkommende på 0,9 % og for Amalienborg et fald på 8,9 % i forhold til 2011.

På Rosenborg har man siden 2009 spurgt et udvalg af de besøgende om, hvilket land de kom fra. Indsamlingen af data sker ca. hver 4. uge, samt ekstra i vinterferien, påsken

og efterårsferie. I 2009 fik man spurgt knapt 35.000 gæster, hvilket svarer til 16,1 % af de besøgende. Frem til og med 2012 er andelen af adspurgte gæster oppe på 24,0 % - altså næsten en fjerdel af det totale antal besøgende. Og selvom besøget er steget med 25 % fra 2009 til 2012, er fordelingen mellem nationaliteterne ret konstant. Øverst ligger Danmark med 38-40 % af gæsterne (eller sagt på anden måde; Udenlandske gæster udgør 60-62 % af de besøgende!). Derefter kommer USA med 11-12 %, Tyskland med 6-7%, Italien med 5-6 %, Storbritannien omkring de 4 % og Østeuropa (ikke Rusland) på 3-4 %. Der kommer lige så mange gæster fra Australien og Canada, som fra Norge og Sverige. I løbet af 2013 vil man udvide den statistik til at omfatte Amalienborg.

Antal besøgende fordelt på lande, 2009-12.

Fordeling af besøgende 2012 i procent.

OMVISNINGER

Samlingen har et fast korps af tilknyttede omvisere, der kan bestilles ved henvendelse til kontoret. I 2012 gennemførtes på Rosenborg i alt 304 betalte omvisninger, hvoraf de 89 var for skoleklasser. Det er samlet set 6 færre omvisninger end i 2011 - dog er antallet af omvisninger for skoleklasser reduceret med 17. Dertil kom som vanligt en lang række særomvisninger og introduktioner for bl.a. kongehusets medarbejdere og kollegaer fra andre museer i ind- og udland. I forbindelse med officielle besøg er en fremvisning af Rosenborg ofte indlagt i programmet. Ved sådanne lejligheder bliver gæsterne vist rundt af Samlingens direktør eller inspektører. I 2012 har Samlingen haft gentagne besøg af H.M. Dronningen og flere medlemmer af den kongelige familie. Samlingen har i årets løb modtaget Folkerepublikken Kinas Præsident Hu Jintao med frue og Slovaakiets præsidentfrue med H.K.H. Kronprinsessen.

Et stort antal repræsentanter for både dansk og udenlandsk presse besøgte i årets løb Rosenborg og Amalienborg. I 2011 tog primært museumsinspektør Axel Harms således imod skrivende journalister og tv-hold fra bl.a. Frankrig, Kina, Brasilien, Tyskland og Storbritanien. Desuden blev der arrangeret særomvisninger for repræsentanter for flere af de store krydstogtsrederier, der opererer i København.

Hver gang nye hold af Livgardens soldater skal begynde vagttjeneste på Rosenborg, får de en orienterende omvisning, så at de får en fornemmelse af, hvilke ufattelige værdier de vogter. Dette er i det forløbne år blevet varetaget af museumsinspektør Peter Kristiansen med assistance fra Samlingens øvrige omviserkorps.

ØKONOMI OG ARBEJDSPLANER

Museets Arbejdsgrundlag

De Danske Kongers Kronologiske Samling er en selvejende institution, der er omfattet af og modtager statsligt driftstilskud i henhold til Museumslovens § 16. Museet skal derfor opfylde lovens hovedformål, som er at indsamle, registrere, bevare, forske og formidle indenfor det virkeområde, som museet dækker. Dette virkeområde er beskrevet i en række Kongelige resolutioner siden 1854 og sammenfattes på følgende måde: "Med udgangspunkt i malerier, møbler og andre genstande, som har tilknytning til den danske Kongefamilie, er samlingens formål at fremstille en del af Danmarkshistorien fra Christian 4.s regeringstid til nutiden".

En forudsætning for at opfylde museets hovedformål, lovkrav og forventninger er selvfølgelig i første række, at det økonomiske grundlag er til stede. Museets driftsøkonomi er baseret på det statslige tilskud samt egenindtægter fremkommet ved entréopkrævning, butiksdrift, fotosalg, forpagtningsafgift fra museets restaurant "Traktørstedet", samt i mindre omfang salg af tjenesteydelser, f.eks. rekvireret konservering og rådgivning. Erhvervelser til samlingerne, bevarings-, udstillings-, forsknings- og publikationsprojekter, der ligger ud over den helt basale virksomhed, er i reglen afhængige af offentlige særbevillinger eller tilskud fra private fonde. Sådanne ekstraordinære tilskud har over de seneste tre regnskabsår gennemsnitligt udgjort knapt 3 mio. kr. årligt. Det ordinære statstilskud, som udbetales af Kulturstyrelsen, udgjorde i 2012 knap 8 mio. kr. Hertil kommer godt 1 mio. kr. udbetalt som kompensation for gratis adgang for børn og unge.

I et "almindeligt" år svarer det ordinære statstilskud til ca. 30% af det samlede driftsbudget. Hvis statstilskuddet udgjorde eneste indtægtskilde, ville det knapt være muligt at betale husleje og aflønne vagtpersonalet på Rosenborg og Amalienborg. Eller udtrykt på anden måde: Det ville ikke være muligt at opfylde ét eneste af de lovpligtige hovedformål for museumsdriften. Når det alligevel i de senere år er lykkedes at opretholde og endda væsentligt forøge åbningstiderne (med 25-30%) og samtidig ekspandere det samlede aktivitetsniveau, skyldes det især to forhold: En regelmæssig regulering af

entrépriserne i opadgående retning og en fortsat vækst i besøgstallet. Sidstnævnte forudsætter imidlertid fokus på synlighed og på skabelsen af publikumsrettede aktiviteter i form af særudstillinger, publikationer m.v. – i sig selv udgiftskrævende dispositioner. Det må derfor betegnes som særdeles tilfredsstillende, at det er lykkedes at forøge det samlede besøgstal på Amalienborgmuseet og Rosenborg fra ca. 250.000 i år 2000 ca. til 400.000 i år 2012. På Rosenborg var besøgstallet i 2012 det højeste nogensinde! Det kan samtidig konstateres, at De Danske Kongers Kronologiske Samling fastholder sin position blandt de tre danske museer, som kan præstere den største egenfinansiering af museumsdriften.

2012. Året der gik

Den økonomiske konsolidering, som var nødvendig efter det turbulente år 2010 med den kostbare særudstilling "Tro-Styrke-Kærlighed, er fortsat i 2012. De tidvise likviditetsproblemer, som dengang opstod pga. den skæve fordeling af entréindtægterne i løbet af året, er afhjulpet ved en ændring i udbetalingen af statstilskuddet, således at dette kommer til udbetaling i to rater mod tidligere fire årlige rater. Det er dog fortsat nødvendigt at råde over en driftsreserve på mindst 3 mio. ved et regnskabsårs udgang for at kunne klare udgifterne i det første halvår af efterfølgende regnskabsår. Museets indtjeningsmuligheder er i høj grad afhængige af en række ydre faktorer, f.eks. politiske initiativer og udviklingen i den indenlandske såvel som den internationale turisme. Der har også i 2012, i lighed med de foregående år været foretaget løbende publikumsundersøgelser på Rosenborg, som det fremgår af oversigten på side 10 og 11. I disse tal er ikke medregnet skoleklasser, hvis besøg til en vis grad samler sig omkring ferieperioderne. 313 skole- og gymnasieklasser har besøgt Rosenborg i 2012, og 106 af dem bestilte omvisninger. Museets ledelse har, overordnet set, gennem årene valgt at anlægge en forholdsvis konservativ budgetteringspolitik, hvor det ordinære statstilskud og et forventet årligt besøgstal på til sammen 250.000 gæster i de to museumsafdelinger ligger til grund for økonomien.

I 2012 blev Rosenborg og Amalienborg besøgt af næsten 400.000 gæster, hvilket har givet en samlet merindtægt på over 5 mio. i forhold til det budgetterede (jfr. regnskabsoversigten). Medvirkende hertil var de to særudstillingssuccesser på hhv. Amalienborg med udstillingen "Kongelig Galla" i anledning af H.M. Dronningens 40-års regeringsjubilæum og særudstillingen på Rosenborg "Perler. Kongelig Pragt - Moderne Design". Begge udstillinger nød stor bevågenhed i pressen og offentligheden. Hertil kom den store interesse for genåbningen af det nyrestaurerede "Marmorgemak" på Dronningens fødselsdag den 16. april.

Andre formidlingsinitiativer

Med udgangspunkt i offentlige beskæftigelsesmidler, bevillinger fra Kulturstyrelsen samt private fonde har det i 2012 været muligt at gennemføre og videreføre en række formidlingsprojekter, hovedsageligt rettet mod børn og unge. I skolernes efterårsferie gentoges sidste års succes "Heksejagt", denne gang i en bearbejdet og forbedret udgave. Hovedformålet med dette projekt er at bibringe de mindste et indtryk af forholdene på Christian 4.s tid. Medens det er vanskeligt – næsten umuligt – at målrette den permanente opstilling på Rosenborg mod børnefamilierne, tegner de fysiske forhold på Amalienborgmuseet andre muligheder. Et gennemarbejdet projekt rettet mod børnefamilierne har desværre, trods ihærdig indsats, ikke i 2012 kunnet opnå tilstrækkelig ekstern støtte. Indtil dette forhåbentlig lykkes, er der udarbejdet et hæfte, hvor slotselefanten "Hannibal" på pædagogisk vis fører børnene gennem museet. Projektet "Magtens Ansigt", der var et interaktivt undervisningsforløb via Facebook i samarbejde med Gymnasiet Gefion, var tænkt udbygget til et landsdækkende tilbud i samarbejde med Arbejdersmuseet. Men selvom der her er tale om et banebrydende projekt, som har vakt stor interesse fra skolernes side, har det ikke været muligt at skaffe hverken offentlig eller privat støtte til at videreføre projektet.

Forskning

Samlingernes væsentligste forskningsindsat udgøres i disse år af seniorinspektør Jørgen Heins udarbejdelse af værket

om Rosenborgs store og internationalt betydningsfulde samling af elfenbensarbejder.

Amalienborgmuseet har som sædvanligt ladet årets særudstillinger ledsage af populærvidenskabelige publikationer, og der er desuden udarbejdet publikationer om Amalienborgkomplekset og Frederiksstadens, om Fredrik 8. og Dronning Lovisa samt om Christian 10. og Dronning Alexandrine. På Amalienborg har der været afholdt to forelæsningsrækker i Folkeuniversitetets regi. Rosenborg har været vært for det årlige General Meeting i sammenslutningen European Royal Residences Network. I samarbejde med Københavns Universitet har der været afholdt en to-dages international conference med temaet "Constitutional Monarchies of 19th Century Europe". og endelig har Rosenborg stået for at arrangere den internationale borgforskerkonference Chateau Gaillard, der med 80 deltagere fra hele Europa blev afholdt i Åbenrå i slutningen af august og begyndelsen af september. En detaljeret oversigt over medarbejdernes publikationer, foredragsvirksomhed m.v. findes sidst i årsberetningen

Bevaring

Museets konservatorer har i 2012 bistået med etablering og nedtagning af årets særudstillinger. Sideløbende hermed er den kontinuerlige restaurering af museets genstandsmasse fortsat, herunder arbejdet med Lehmann-skabet, der restaureres delvist med bevillinger fra Kulturstyrelsen under kategorien "genstande af enestående national betydning". Museets egne konservatorer har endvidere udført konserveringen af samtlige loftsmalerier og døre i "Marmorværelset", som blev genåbnet i April. I 2012 er et projekt med afrensning af Rosenborgs bestand af marmorbuster igangsat, et projekt som vil fortsætte i 2013. Der er udført en række rekvirerede konserveringsopgaver for Kongehuset, og der er klargjort et antal genstande med henblik på udlån til andre museer i årets løb. Endelig er der påbegyndt en ajourføring og nyindretning af det lejede magasinareal i Nationalmuseet i Brede.

I marts 2012 overtog Rosenborg lejemålet af bygningsfløjen, der adskiller Rosenborg-arealen fra det tilstødende bygningskompleks Øster Voldgade 4 B, som bl.a. rummer to tjenesteboliger. Der er i 2012 påbegyndt

en indvendig istandsættelse af fløjen, et arbejde, som vil blive fortsat i 2013. I forbindelse med disse arbejder er der foretaget en komplet istandsættelse af atelierrummet, der tidligere rummede gobelinværkstedet. Hermed har Rosenborg for første gang fået etableret et egentligt mødelokale, der også kan benyttes til foredrag m.v.

2013. Planer for året

Der er ikke foretaget ændringer i det offentlige bevillingsgrundlag for Museets drift i finansåret 2013. Der vil ske den sædvanlige justering af entrépriserne pr. 1. januar 2013, denne gang med en lille stigning for grupper, pensionister og studerende. Og da de to museumsafdelinger nu i en årrække har haft stigende besøgstal, har vi fundet det forsvarligt at basere indkomstberegningerne på et forventet besøgstal på

Årets helt store begivenhed på Rosenborg var genåbningen af Marmorgemakket.

280.000 mod tidligere 250.000 gæster.

Det store besøgstal i 2012 og de heraf resulterende indtægter har gjort det muligt at igangsætte en række vigtige projekter i 2013. På formidlingssiden arbejdes der med forberedelsen af en særudstilling på Rosenborg med titlen "Viden skaber Kunst. Blomster på Rosenborg". Det er Samlingens bidrag til den fælles satsning i det nye samarbejdsprojekt "Parkmuseerne", som løber af stabelen den 18. marts 2013. På Amalienborg vises i foråret særudstillingen "Unikaform" om strikkede dragter inspireret af uniformsmoden. Desuden markeres 150 året for det Glückburske Kongehus' tiltrædelse med en gennemgribende omordning af Amalienborgmuseet. Som noget helt nyt vil heri indgå en introduktion om Kongefamiliens benyttelse af Amalienborgkomplekset. Denne introduktion vil være baseret på en tredimensionel bygningsmodel og interaktive medier. Museets konserveringspersonale forventes at færdiggøre nyindretningen af magasinerne i Brede i løbet af 2013. Der vil sideløbende være behov for medvirken i de planlagte særudstillinger og ombygninger samt videreførelsen af igangværende konserveringsopgaver. Der er i 2013 afsat midler til en modernisering af museets genstands-database. Hovedformålet er her at få etableret en "dør", således at museet får mulighed for at overføre elektroniske data til de to store nationale genstands-databaser. Der vil også her være brug for konservatorbistand ved kontrol af de eksisterende oplysninger om bevaringstilstand, genstandsplacering m.v. På publikationssiden arbejder Jørgen Hein videre med elfenbensværket. Der afsat midler til, at Amalienborgmuseets tidligere leder Gerda Petri kan publicere samlingens bestand af vifter, og der udarbejdes de sædvanlige publikationer, som ledsager de enkelte særudstillinger på Rosenborg og Amalienborg. Endelig fortsættes rækken af publikationer vedrørende Kongeparrene af Det Glückburske Kongehus som et led i fejringen af 150-året for Glücksborgernes tronbestigelse. I samme anledning forberedes en gennemgribende fornyelse af formidlingen på Amalienborg. Projektet der forventes klar til sommeren 2013, indebærer

at museets fokusområde udvides til også at inkludere både monarkiet i det 21. århundrede og selve slotskomplekset Amalienborg, som ramme for den kongelige familie.

Også andre særudstillingsprojekter i 2013 og længere frem i tiden er under forberedelse.

I 2010 og 2011 påbegyndtes tidsbegrænset forskning i Amalienborgmuseets kunstsamling, der hidtil kun er nødtørftigt registreret. Det er hensigten med projektet at få etableret en i videst muligt omfang komplet registrering af samtlige kunstværker. Ved gennemgangen og fotograferingen af samlingen vil der ligeledes blive dannet et skøn over, hvilke og hvor mange af værkerne der kræver konservering. Under dette arbejde vil der forhåbentlig dukke nye spor op, som kan være medvirkende til at klarlægge datering, kunstner mv. for hvert enkelt værk. Det er et ønske, at projektet udmunder i en publikation om kunstsamlingen, hvor et større udvalg af værkerne præsenteres, og i tilknytning til udgivelsen at vise en særudstilling med et udvalg af kunstværkerne. Det har ikke været muligt

at finde ressourcer til fortsættelse af projektet i 2012, men Samlingen håber, at det kan genoptages i 2013 med ekstern økonomisk støtte.

Blandt årets officielle gæster var Slovakiets præsidentfrue, som i selskab med Kronprinsessen, blev vist rundt af museetsdirektøren.

GAVER OG TILSKUD

Fonde:

Dronning Margrethe II's Arkæologiske Fond (Chateau Gaillard)	25.000
Augustinus Fonden (Kongernes Amalienborg)	250.000
Ny Carlsberg Fondet (Jørgen Hein forskningsprojekt elfenben)	69.593
15. Juni Fonden (Frederik 8. og Dronning Lovisa)	50.000
Scandinavia-Japan Sasakawa Foundation (Japanprojekt)	50.000

Statstilskud:

Ordinært statstilskud (Kulturstyrelsen)	7.950.024
Kompensation for fri entre for børn og unge	1.020.810
Udstillingsvederlag for perleudstillingen på Rosenborg	114.713
ICOM Costume Committee møde (Katia Johansen)	10.568
Kulturministeriet - seniorbonus	300.000

Udstillingsplakaten til perleudstillingen.

REGNSKAB

Indtægter	R2012	B2012	R2011	R2010
Entreindtægter	20.210.750	13.228.300	15.221.851	15.199.109
Salg af varer	3.152.194	2.598.000	2.703.678	3.318.230
Statstilskud	9.396.116	8.781.400	9.370.552	9.370.552
Private tilskud og gaver	874.593	0	1.935.000	3.319.799
Øvrige driftsindtægter	724.129	505.000	610.665	926.723
Indtægter i alt	34.357.782	25.112.700	30.657.594	32.134.413
Udgifter				
Lønninger m.v.	19.298.606	18.190.000	19.354.574	19.568.488
Pensioner	219.587	220.000	217.461	216.875
Husleje	1.313.825	1.285.000	1.199.105	1.189.024
Varme, el, vand	691.429	735.000	729.250	721.476
Køb af tjenesteydelser	3.587.893	2.447.500	3.092.606	5.650.527
Køb af varer	2.368.829	1.029.000	1.738.204	2.397.526
Anskaffelser	454.474	149.000	206.917	1.980.522
Reparation og vedligeholdelse	597.807	308.000	540.567	579.376
Rejseudgifter	131.571	106.500	103.074	189.668
Repræsentation	119.564	30.000	37.370	100.627
Diverse omkostninger	542.889	466.000	894.408	-657.516
Driftsreserve		146.700		
Udgifter i alt	29.326.474	25.112.700	28.113.536	31.936.592
Årets resultat	5.031.308	0	2.544.059	197.821

Det nyrestaurerede marmorgemak.

PUBLIKATIONER

Jens Busck:

Amalienborg og Frederiksstenen. Amalienborgmuseet, 2012
Christian 10. og Dronning Alexandrine.
Amalienborgmuseet, 2012

Birgit Jenvold:

Kongelig Galla. Eventyrlig Couture. Udstillingskatalog,
Amalienborgmuseet, 2012. (Redaktion, forord og
billedtekster)
Gala Dress. Engelsk udgave af ovenstående.
Tre Løver og Ni Hjerter. Udstillingskatalog,
Amalienborgmuseet, 2012 (Redaktion, forord m.v.)
Hannibals Amalienborg. Børnefamilieformidlingshæfte,
Amalienborgmuseet, 2012 (Medvirken til redaktion og
tekster)
Amalienborg og Frederiksstenen. Amalienborgmuseet, 2012
(Redaktion, forord og billedtekster)
Frederik 8. og Dronning Lovisa. Amalienborgmuseet, 2012
(Redaktion, forord og billedtekster)
Christian 10. og Dronning Alexandrine.
Amalienborgmuseet, 2012 (Redaktion, forord og
billedtekster)
Christian 10. og Kongernes Konge i Tyrstrup Kirke, i:
Sønderjysk Månedsskrift nr. 8 2012, s. 309-14.

Katia Johansen:

Everyday lace for the Danish king, 1644, i Brussele Cahiers
Bruxellois, vol. XLIV 2012, Archives de la Ville de Bruxelles,
festskrift til Corinne ter Assatouroff.
Kongehusets nye dåbskjole, i Kniplebrevet 106, jan. 2012.
Dronningens kjoler, Gyldendal, København.
Kongelig Galla, udstillingskatalog Amalienborg.
A Netherlands Contribution to Seventeenth-Century
Danish Fashions, i Riggisberger Berichte, vol. 19:
Netherlands Fashion in the Seventeenth Century
(ed. Johannes Pietsch og Anna Jolly), Abegg-Stiftung,
Riggisberg.
Dressing a cool Belgian kid ca. 1660, Manneken Pis (forf.
og redaktør), udg. af ICOM Costume Committee.

Birgitte Pantmann:

Frederik 8. og Dronning Lovisa. Amalienborgmuseet, 2012

Hanne Posche:

Hannibals Amalienborg. Børnefamilieformidlingshæfte,
Amalienborgmuseet, 2012 (Redaktion og tekster).

FORSKNINGSPROJEKTER

Jens Busck:

Projekter om formidling vedr. Christian 10. og Dronning
Alexandrine samt Amalienborg og Frederiksstenen m.m.

Tom Feilberg:

Pragtskab udført 1757 af C.F. Lehmann med
selvspillende fløjte- og trompetværker. Rekonstruktion
af skabets automatiske musikværk, i samarbejde med
Musikhistoriske Museum/ Nationalmuseet.

Axel Harms:

Projekter i forbindelse med udviklingen af samlingens
formidling.

Jørgen Hein:

Forskningsorlov: Elfenben Bestandskatalog over
Rosenborgs samling af elfenben og narhvaltand.

Birgit Jenvold:

Projekter i forbindelse med Amalienborgmuseets
egne særudstillinger og bidrag til andre museers
udstillingskataloger.

Peter Kristiansen:

Kongelige våbenanetavler og signetsamlingen på
Rosenborg.

Birgitte Pantmann (praktikant/ studentermedarbejder):

"Det oversete kongepar – Frederik 8. og Dronning
Lovisa" forskning ifm. formidling i 2012.

FOREDRAG O.A. FORMIDLING

Axel Harms:

Indlæg "Rosenborg Castle and Social media" ved ARRE agm på Rosenborg. Omvisninger om Konge Connect for gruppe fra Vikingskibsmuseet på Rosenborg og Amalienborg. Omvisninger for presse på Rosenborg og Amalienborg. Interview til TV2 om året der gik på Amalienborgmuseet, nytårsaften.

Jørgen Hein:

Foredrag i Det Kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie om billedskæreren Magnus Berg. Foredrag på Folkeuniversitetet om Danmarks Riges Regalier. Omvisning for kunsthistoriestuderende på Aarhus Universitet, og for Søllerød Kunstforening.

Birgit Jenvold:

Omvisninger og introduktioner på Amalienborgmuseet herunder i særudstillinger for bl.a. Kongehusets ansatte, danske og udenlandske kolleger og pressefolk. Tilrettelæggelse af forelæsningsrækker for Folkeuniversitetet i samarbejde med H. M. Dronningens Håndbibliotekar, dr. theol. Christian Gottlieb. Bidrag til seminaret "Kongelige samlinger", Kunstindustrimuseet i Oslo, Norge

Katia Johansen:

Omvisninger i Gallaudstillingen på Amalienborg for personale, Dragtpuljen, Hoffets personale og diverse grupper. Omvisning i Brede for grupper fra Vangede kirke og konservatorstuderende fra Wien. Foredrag for Knipling i Danmark, Folkeuniversitetet i Århus, Emdrup og Trapholt, Politiken Plus, Fredensborg kommune m.fl.

Peter Kristiansen:

Foredrag i Christianskirken - Lyngby, Husumvold kirke og Næstelsø kirke. Omvisning for symposium for de nordiske ordenskapitler.

Berit Møller:

Foredrag om Marmorværelset for Fælleskonserveringen på Kronborg. Evalueringsforedrag vedrørende arbejdsprocesserne omkring istandsættelsen af Marmorværelset for Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme med deltagelse af

repræsentanter fra Kulturstyrelsen og Frederiksborgmuseet, samt andre aktører. Mødet var en forløber for den store istandsættelse af Audienssalen på Frederiksborg Slot igangsat 2012. Censor ved to kandidateksamener på Det kongelige Danske Kunstakademi, Konservatorskolen.

Niels-Knud Liebgott:

Foredrag i Det Kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie om Rosenborg og på Kursuscenteret Liselund ved Slagelse om den arkæologiske udforskning af middelalderens materielle levn.

Hanz Nyström:

Foredrag i Bergen om LED-lys på Rosenborg for lokale museumsfolk.

Sir David Cannadine og Professor Richard Jenkins var keynote talere ved konferencen "Constitutional Monarchies in Europe" der blev afholdt på Rosenborg.

KURSER, KONGRESSER, MØDER

Axel Harms:

Diplomuddannelse i museumsledelse (2010-12). Medarrangør ved konferencen Constitutional Monarchies in Europe, Rosenborg. Planlægning og gennemførelse af Generalforsamling i Association Résidences Royales Européenne, Rosenborg. ODMs internationale formidlingsseminar, Nyborg. Generalforsamling i Cruise Copenhagen Network. Sharing Is Caring, Digital medie konference, DR Byen. Møder i Parkmuseets arbejds- og styregrupper. Møder i Kulturklubben. Styrket International Presse, Dansk Arkitektur Center. Studietur med Parkmuseernes Arbejdsgruppe til Wien. Association Résidences Royales Européenne, London. Møde om Digital læring, DREAM, Hindsgavl

Jørgen Hein: Seminar på Nationalmuseet, København: Scylla & Charybdis. Kurer til Diamantmuseet i Antwerpen. Studiebesøg i Grünes Gewölbe, Dresden (Ivory Group), Kunsthistorische Museum, Wien og Esterházy-samlingen, Schloss Forchtenstein, samt på Gavnø og Jægerspris.

Birgit Jenvold:

"Kongelige samlinger", seminar i Oslo, arrangeret af Nasjonalmuseet i anledning af Kong Harald og Dronning Sonjas 75-årsdage. Studiebesøg og møde på Kunstindustrimuseet i Bergen ifm. udstilling om gaver til Kong Haakon og Dronning Maud. "Constitutional Monarchies in Europe", Rosenborg Slot. Deltagelse i arrangement på Marselisborg Slot vedr. skulpturafløsning. Studiebesøg Museum Sønderjylland Sønderborg Slot vedr. udstillinger om 1. Verdenskrig og Genforeningen. Møde i Måltidspuljen.

Katia Johansen:

Deltog i ICOM Costume Committee-møde i Bruxelles. Deltog i ICOM General Assembly i Paris. Arbejdsrunde i Petropolis, Brasilien, for ICOM's internationale komiteers præsidenter. Arbejdsrunde for ny webplatform for historisk videnscenter Christiansfeld. Arbejdsrunde i London for ICOM-

projektet "Clothes Tell Stories".

Peter Kristiansen:

Deltog i MUSUND-seminar på Örenäs Slott ved Landskrona.

Niels-Knud Liebgott og Kirsten Christiansen:

Tilrettelæggelse og gennemførelse den 26. Internationale borgforskerkonference Chateau Gaillard i Åbenrå (9 dages varighed).

Berit Møller:

Deltog i Museumsfagligt møde under ODM med foredraget "Koordinering af konserverings- og restaureringsæstetik og -etik ved store (bygge)opgaver. Studiebesøg på Det Kongelige Biblioteks forskningsafdeling. Studiebesøg på Thorvaldsens Museum hos kolleger fra Bo Kierkegaards Konserveringsværksteder, der arbejder med museets lofter. Udveksling af erfaringer i forbindelse med arbejdet i Marmorgemakket.

Hanz Nyström:

Deltaget i to møder i Milano og Berlin som medlem af CEN TC 346/169, WG 6 (Udarbejdelse af lysstandard for museer og lignende institutioner).

Deltaget i to møder i Danmark i Nordisk Konservatorforbunds Klima- og Transportgruppe. Kurer til Versailles, Paris.

UDLÅN

I løbet af 2012 har der været udlånt genstande til nedenstående museer og udstillingssteder:

Residenzmuseum in Celler Schloss, Celle
til udstillingen Struensee. Der Fall

26.6.2011 - 31.3.2012

Esbjerg Kunstmuseum, Esbjerg

til udstillingen Livstegn

1.10.2011 - 8.1.2012

Dansk Jagt- og Skovbrugsmuseum, Hørsholm
til udstillingen Dianas døtre

14.10.2011 - 1.1.2012

Diamantmuseum Provincie Antwerpen, Belgien
til udstillingen Circuito dos Diamantes

20.10.2011 - 10.1.2012

Rigsarkivet, København

til udstillingen Struensee

27.3.2012 - 30.11.2012

Chateau de Versailles, Frankrig
til udstillingen Splendeur de la peinture sur
porcelaine

16.5.2012 - 9.9.2012

Danmarks Tekniske Museum, Helsingør
til udstillingen Jeg er så glad for min cykel

1.10.2012 - 24.3.2013

Det Kongelige Bibliotek, København
til udstillingen Forskning i det Kongelige Biblioteks
Samlinger 2012

20.12.2012 - 1.2.2013

De tre løver gjorde imponerende figur i Havesalen.

STUDIEBESØG

Tilrettelagt af Birgit Jenvold:
Museet på Koldinghus' studietur for volontører m.fl.
Kunstindustrimuseet i Oslos faglige personale.

Tilrettelagt af Katia Johansen:
Carol James (ekspert i sprang)
Feng Zhao, direktør for Chinese National Silk Museum, Hangzhou
Tina Bates, Canadian Museum of Civilization, Quebec, Canada.

Tilrettelagt af Peter Kristiansen:
Ulrike Weiss (University of St Andrews, Scotland): Caroline Mathilde.
Dr.phil. Jan Zahle: Romerske kejserbuster.

Hannah Lawson, forfatter: Louise Augusta.
Jean Etevenaux, journalist, Lyon.
Holger Schuckelt (Staatliche Kunstsammlungen Dresden, Rüstkammer): Dresden - Frederik 2.
Ute Mannhardt (Universität Heidelberg): Maleren Balthasar Denner.
Kitty Lavris (Amsterdam): Veneziansk glas.
Stephen Pohlmann (Tel Aviv): Veneziansk glas.
Stephen Patterson (Royal Collections, London): Hosebåndsordner m.m.

ERHVERVELSER

Rosenborg:
Som gave har Samlingen modtaget en vævet damaskserviet med Christian 6.s navnetræk. Servietter af denne type kendes ikke ellers i Danmark, men et eksemplar findes på museum i Norge.

Desuden har Samlingen som gave modtaget en sølvsovsekande fra 1829, som skal være en del af det service, der blev fremstillet til arveprins Ferdinands og arveprinsesse Carolines bryllup det samme år.

Amalienborg:
Til samlingerne på Amalienborgmuseet har H.M. Dronningen i år bl.a. givet en fin damaskdug med tilhørende servietter, der har været i brug i Kongehuset i

generationer.
H.M. Dronning Anne-Marie, Frederik 9.s og Dronning Ingrid's yngste datter, har overdraget et antal af sine smukke gallakjoler anvendt ved officielle begivenheder i Kongehuset.
Fra Hoffet er modtaget program og andet trykt materiale vedrørende H.M. Dronningens 40-års regeringsjubilæum. Camilla Castenskiold, der er fratrådt som H.M. Dronningens hofdame, har givet museet sine hofdamesko. Skoene har en særlig historie, idet giveren fik dem syet af samme stof som de ens kjoler, Dronningen designede i begyndelsen af 1990'erne til brug for sine hofdamer ved gallabegivenheder. Kjolerne benyttes stadig af hofdamerne, dog er Camilla Castenskiolds allerede overdraget til museets samling af H.M. Dronningen.

Et sæt hofdamesko var blandt nyerhvervelserne i 2012.

VEDTÆGTER

De Danske Kongers Kronologiske Samling er oprettet ved kgl. resolution af 14. juni 1854, givet af Frederik VII, og har følgende ordlyd:

Vi ville allernaadigst, at følgende paa Vort Slot Rosenborg værende Samlinger og Gjenstande, nemlig Kronings-insignierne med Kronjuvelerne og Diamanterne samt de øvrige Gjenstande, der opbevares i de saakaldte Regalieskabe, den egentlige chronologiske Samling, adskillige til Afbenyttelse ved høitidelige Lejligheder bestemte Apparater, saavel som andre forskjellige Sager, saasom Flora-danica-Stellet, Glas-samlingen mm. desl., samt det egentlige Slotsbygninginventarium herefter skulle udgjøre een Samling under navn af den chronologiske, at denne Samling betragtes som det Kongelige Huses uafhængelige Eiendom, arvelig fra Konge til Konge, og at den henlægges under Overbestyrelse af den af Vore Ministre, der har Foredraget i de Sager angaaende Vort Kongelige Huus, altsaa for Tiden Udenrigsministeren, samt Overhofmarskallen tilligemed den, som Vi ellers maatte finde for godt dertil at forordne.

Bestyrelsen udgøres af Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen og Kulturministeren.

Direktør:
Kammerherre, kabinetssekretær Henning Fode, cand.jur.

Museumsdirektør:
Kammerherre Niels-Knud Liebgott, cand. art.

Museets officielle navn er:
De Danske Kongers Kronologiske Samling, Rosenborg og Amalienborg.

Rosenborg Slot: Øster Voldgade 4A
1350 København K.
Tlf. 33 15 32 86.

Amalienborg: Christian VIII's Palæ
1257 København K.
Tlf. 33 12 21 86.

Museumskategori:
Kulturhistorisk Museum.

Museets formål og emnemæssige indhold:
Med udgangspunkt i malerier, møbler og andre genstande, som har tilknytning til Den Danske Kongefamilie, er samlingens formål at fremstille en del af Danmarkshistorien fra Christian 4.s regeringstid til nutiden.

Både "Kongelig Galla" og "Perler" trak lange køer. Her forventningsfulde gæster ved Rosenborg.

REVISION

Revision:
Samlingens økonomiske revision ved afdelingschef Annie Nørskov og chefkonsulent Jens Petersen har i 2012/13 revideret årsregnskabet for 2012. Revisor har påtegnet årsregnskabet og afgivet revisionsprotokollat.

Revisionen har omfattet: Uanmeldt kasseeftersyn, kontrol af øvrige beholdningskonti, analyse af bogholderiets enkelte driftskonti, stikprøvevis bilagsrevision, revision af årsregnskab, revision af projektregnskab samt forvaltningsrevision.

Genstandsrevision:
Arkivar Steen Nottelmann fra Royal Copenhagen og fuldmægtig i Kulturministeret Peter Navntoft afholdt revision den 30. nov. 2012. På Rosenborg reviderede man indholdet af det ene hjørneskab i vær. 12 (Christian 6.s sal), samt drejebænken. Intet at bemærke.

Efter frokost fortsatte man på Amalienborg, hvor man reviderede Christian 10.s og Dronning Alexandrines spisestue. Mange af genstandene var ikke på plads, da de var flyttet for at skabe plads til en særudstilling. Det var ikke anført i pladsregistreringen, men vil blive det efterfølgende. Derefter revideredes indholdet af en vitrine i montregangen. Ikke det store at bemærke.

TILLIDSPOSTER

Niels-Knud Liebgott:

Udpeget til officiel rådgiver for det Litauiske Kulturministerium vedr. genopførelsen af det Storhertugelige Palads i Vilnius. Indvalgt i Europa Nostra Scientific Council. Forstander for Det Kongelige Selskab for Fædrelandets Historie, Vicepræsident for Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskab.

Bestyrelsesmedlem i: Europa Nostra Danmark, Dronning Margrethe II's Arkæologiske Fond, samt i Selskabet til udgivelse af danske Mindesmærker. I præsidiat for Museet for Religiøs Kunst, præsident for og medlem af Conseil Permanent for borgforsker-kongressen Château Gaillard. Medlem af Tranquebar-komiteén. Medlem af Selskabet for Dansk Kulturhistorie. Medlem af Selskabet for Historie, Litteratur og Kunst. Medlem af præsidiat for International Club Copenhagen. Konsulent for Middelaldercenteret på Bornholm. Censor i faget kunsthistorie ved universiteterne i København og Aarhus. Inventarrevisor ved Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot.

Axel Harms:

Medlem af styregruppen for ODMs internationale formidlingsseminar. Medlem af formidlingsnetværkets styregruppen.

Jørgen Hein:

Medlem af repræsentantskabet for Ole Rømer Museet og Byhistorisk Samling og Arkiv. Sekretær i Selskabet for Dansk Kulturhistorie. Medlem af styregruppen for Kunstkammerprojektet. Medlem af Det Kongelige Selskab for Fædrelandets Historie.

Birgit Jenvold:

Medlem af ICOM: ICFA-International Committee for Museums and Collections of Fine Arts. Medlem af Dragtpuljen og Måltidspuljen.

Katia Johansen:

Præsident for ICOM's Costume Committee 2010-13. September 2010 udpeget til medlem af ICOM's Strategic Planning Committee 2010-13. Udpeget til ICOM

arbejdsgruppe om internationale komiteers finansiering og rapportering.

Peter Kristiansen:

Kasserer og medlem af bestyrelsen i Foreningen til Gamle Bygningers Bevaring. Medlem af bestyrelsen for Kulturnatten i København. Medlem af styregruppen for MUSUND. Medlem af Redaktionsrådet for Heraldisk Tidsskrift.

Berit Møller:

Medlem af Vidensgruppen omkring restaureringen af Frederik 8.s Palæ, Amalienborg. Medlem af ICOM CC. Medlem af Områdeudvalget for Konservering. Akademirådets repræsentant for Statens Værksteder for Kunst og Håndværk. Censor på Det Kongelige Danske Kunstakademis Konservatorskole, Kunstlinien.

Hanz Nyström:

Bestyrelsesmedlem i Tværfagligt Netværk under DKM. Tovholder i TG Light (Target Light).

MEDLEMSKABER

ARRE

Association Résidences Royales Européenne

CAB

Castles around the Baltic

CODART

Dutch and Flemish art in museums worldwide

DMCBRK

Danske Museers Center for Bevaring og Restaurering af Kunst

Foreningen Kulturnatten i København

Heraldisk Selskab

ICAA

International Council of Museums of Applied Art

ICOM

International Council of Museums

IIC

The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works

NKF

Nordisk Konservatorforbund

ODM

Organisationen af Danske Museer

Ordenshistorisk Selskab

SKM

Skandinavisk Museumsforbund

UKIC

United Kingdom Institute for Conservation

VDR

Verband der Restauratoren

PERSONALE

Direktør:

Kammerherre, kabinetssekretær Henning Fode, cand.jur.

Museumsdirektør:

Kammerherre Niels-Knud Liebgott, cand.art. Daglig leder.

ROSENBORG

Museumsinspektører:

Jørgen Hein, cand.mag.
Peter Kristiansen, cand.arch.
Axel Harms, cand.mag.

Studentermedarbejdere:

Lars Riis Stenfeldt, stud.mag.
Lasse Rodewald, stud. mag.

Kontor:

Gitte Bruun Lassen, kontorfuldmægtig
Marianne Arnold, overassistent
Kirsten T. Christiansen, overassistent
Mathilde Hansen, overassistent

Teknisk personale:

Erik H. Larsen, museumspedel
Mette Lohse, vagtmester
Ole Madsen, museumshåndværker

Opsynspersonale (deltid):

Knud Andersen, Søren Asp, Kai Bang, Hannah Bitton,
Katrine Bjerregaard, Karin Blumensadt, Jon Bresler, Nette
Børkdal, Kenneth Dürr, Jørgen Enge, Fraya Isabella Falsing,
Inge Lise Fürst, Dorte Glüsing, Erik Grenaa, Kasper Greve,
Elisabeth Hagland, Christina Hansen, Denis Hansen, Rune
Jakobsen, Erik Jeppesen, Anette Koeller, Allan Lauridsen,
Marie Malmberg, Taeko Møller, Anni Nielsen, Marina
Nielsen, Bo Nilsson, Petri Paappana, Morten Pedersen,
Lars Riis Stenfeldt, Hartmut Solmsdorff, Lea Stenfeldt,
Ninja Theuerkauf, Jesper Thomsen, Gertrud Vabamäe,
Juhan Vabamäe.

Omvisere:

Tyge Andersen, Kathrine G. Bjerregaard, Nette Børkdal, Line
Lærholm-Bengtson, Preben Mellbye-Hansen, Lars Riis
Stenfeldt, Steffen L. Petersen, Lasse Rodewald, Hartmut
Solmsdorff.

Projektansat videnskabeligt personale:

Mette Lemvigh-Müller (håndbibliotek Rosenberg/
Amalienborg).

Anne Lea Christensen. Ansat 7 måneder med løntilskud,
derefter for midler fra Knud Høigaards fond. Amalienborg -
for hele familien. (Fratrædt 12.10.12)
Aina Jeppsson Engelund. Ansat 5 1/2 måned med løntilskud
til formidling, samt magasinarbejde i Brede. (Fratrædt
14.1.2012.)
Nuunu Line Johansen. Ansat 11 måneder med løntilskud:
Det ny Amalienborg. (Fratrædt 12.10.2012.)
Mona Klüver Roed-Nielsen. Ansat 7 måneder med
løntilskud, derefter for midler fra Kulturarvstyrelsen. Brug
af sociale medier og projektet Magtens Ansigt. (Fratrædt
31.1.2012.)

Traktørstedet Rosenberg
Rasmus Agerliin

AMALIENBORG

Museumsinspektører:

Birgit Jenvold, mag.art., daglig leder
Axel Harms, cand.mag.

Kontor:

Jacob V. Madsen, overassistent

Teknisk personale:

Esther Madsen, vagtmester

Rengøring:

Charlotte Antonsen
Thomas Christensen
Maria Grønkjær
Camilla H. Jørgensen (tiltrædt 1.8.)
Karen Tønder Kjærgaard
Mira Skardhamar
Pernille Palmelund Sørensen (fratrædt 31.12.)

Bodil Agerup (tiltrædt 1.7.)

Opsynspersonale (deltid):

Tyge Andersen, René Bobirk, Anne Brit Christensen,
Thomas Christensen, Hanne Fuglsig, Elise H. B. Jensen,
Camilla H. Jørgensen, Camilla Kagstrup, Karen Tønder
Kjærgaard, Maria Malling, Cirkeline Martinussen, Birgitte
Bardtrum Momme, Eva Nørgaard, Steffen L. Petersen,
Vibeke Sass, Mira Skardhamar, Bettina Suddergaard, Vibeke
Søndergaard, Betty Sørensen, Lene Sørensen, Pernille
Palmelund Sørensen, Bodil Agerup

Omvisere:

Esther Madsen, Birgitte Bardtrum Momme, Birgitte

Pantmann, Steffen L. Petersen

Projektansat videnskabeligt personale:

Jens Gunni Busck (tiltrædt 1.2.)

Praktikanter:

Lene Eklund-Jürgensen, cand.mag. (februar-marts,
virksomhedspraktik)
Thyge Christian Fønns, cand.mag. (november og december,
virksomhedspraktik)
Nina Høgh Jensen, cand.mag. (januar og februar,
virksomhedspraktik)
Alexandra Nilsson (januar, virksomhedspraktik)
Birgitte Pantmann, stud.mag. (fondsmidler)
Britta Streatfield, stud.mag. (fra september)
Hanna Tyge, tekstildesigner og scenograf (januar,
virksomhedspraktik)

Studentermedarbejder:

Christopher Sand-Iversen
Birgitte Pantmann (fratrædt 31.10.2012)

KONSERVERING

Konserveringspersonale:

Hanz Nyström, ledende konservator. Samlingens
arbejdsmiljøchef.
Tom Feilberg, konserveringstekniker
Gunhild Hvass, konserveringstekniker
Anders Gjøls-Andersen, konserveringstekniker (orlov til
31.7.2013)
Katia Johansen, konservator
Berit Møller, konservator
Bodil Stauning, konserveringstekniker (tiltrædt 1.8.2012)

Projektansat

Satsuki Nudeshima, konserveringstekniker
Mette Vejgaard Pedersen (opstilling og nedtagning af Galla-
udstillinger).

Projektansat til restaurering af Marmorværelset:

Anne Brøndum Torp (fratrædt 11.3.2012)
Linn Rosa Sparbæk (fratrædt 11.3.2012)

KOLOFON

Redaktion og tilrettelæggelse:

Peter Kristiansen og Axel Harms

Udgivet juni 2013 - Oplag: 200 - Tryk: Narayana Press

ISBN: 978-87-92876-09-6

Traditionen tro fik Majestæten blomster ved sin ankomst. Indvielsen af det nyrestaurerede marmorgemak på Rosenborg, 16. april 2013.